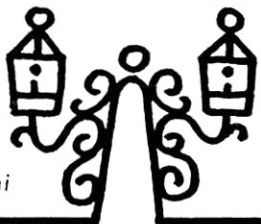

Panu

Lars Abrahaminpoika,
runoilija ja merikapteeni

Fiskaali Abraham Lundahlista, josta viimeksi kerroin, muistin tietienkin myös hänen poikansa Larsin, josta minun piti kirjoittaa jo marraskuussa. Otsikkokin oli valmiina: Tulipalorunoilija, mutta muutin sen tähän, jotta paremmin niveltyisi. Lars oli Abrahamin ja hänen Christina Charlottansa jo mainituista kymmenestä lapsesta seitsemäs, pojista vanhin. Hän syntyi Oulussa 11. helmikuuta 1840, lähti merille ja valmistui merikapteeniksi, mene tiedä, vaikka Oulun merikoulusta, jonka toiminta alkoi 1864. Hän kuoli Oulussa 1905. - Lars Lundahl ei ollut vain merimies. Hänet tunnettiin myös runoniekkana. "Pääteos" ilmestyi Hampurissa, mahdollisesti tekijän omalla kustannuksella ("omakustanne"), painovuotta ei ole merritty. Kaksiosaisen krjan nimen ovat RESEMINNEN OCH SKILDRINGAR ja RESESKILDRINGAR OCH DIKTER (matkamuistoja ja kuvauksia ja Matkakuvauksia ja runoja). Ensimmäisen ja ainoan kerran näin kirjan keväällä 1960, kun maisteri Niilo Paavo Virtanen, tunnettu bibliofiili, Oulun liit-

tyvän kirjallisuuden ansioitunein yksityiskeräilijä yhteistoiminn Merikoskikerhon kanssa asetti näytteille Oulun kaunokirjailijain kirjakokoelmansa. Sittenpä en sitä kirjaa olekaan nähnyt eikä se, tietävästi, ole tavoitettavissa Helsingin yliopiston kirjasto lähempää. Tätä teosta tunnetumpi lienee kuitenkin runoilijan elinajana ollut hänen tulipalorunonsa, runokronikkansa "Eldsvådan i Uleåborg". Olen kerran kirjoittanut tästä kronikasta, toisella nimellä tosin, mutta minulla on niihin tietoihin kyllä esioikeus. Tapahtui Oulun Ilmoitus-Sanomalehdessä n:o 15 vuonna 1952. Käytettävissäni oli Tukholmasta entseltä oululaiselta Frithiof Englundilta tullut kirje ja kirjeeseen liitynyt Lundahlin kronikan jäljennös. Välittäjänä oli toiminut silloin jo edesmennyt ystäväni Ape Bergh. Tiesin tuollaisen kronikan olemassaolosta, lienenkö tiennyt sen tekijää. Englund kirjoitti (vaapaasti suomennettuna), että oltiin tekemisissä vanhan kopion kanssa ja että tekijä oli "Ukko Lundahl" alias merikapteeni Lars

Lundahl, joka omisti pienen talon lähellä huonekalunikkari Svenbergiä, siitä Limingantulliin päin.

Mantokunnan Englund tarkoittaa juuri sitä taloa, jonka Lars Lundahl omisti sata vuotta sitten, eli nykyistä Kemppeisen neitien taloa, Isokatu 53 (portista vasemmalla).! Vaikuttaa vähän siltä. Taiteilija Englund jatkaa, että ukko Lundahl oli laajalti tunnettu tilapäisrunoistaan, joita hän seppitti kuin lennosta, usein riimittä ja perusteita! Useimmiten hän kirjoitti ylistysrunoja vanhoille ystävilleen. Englundillakin oli eräs sellainen, omalle isälleen kirjoitettu. Oulun keskustan palon aikana 2. - 3. päivinä marraskuuta 1882 merikapteenimme ei ollut Oulussa, mutta palosta syntyi silti 36 säkeistöä: "Elden började sin härjning hos aptekaren Nordfors, därför blef det föga bergning. . ." 20 vuotta sitten suomensin näin: 1. Tuli alkoi tuholeikin apteekkari Nordforsilla, / eikä pelastettu juuri mitään - virkaa kun ei lääkehällä; / Nordfors makaa avuton, toiset piruilevat hiljaa: / ehtii tuolle topin panna, kunhan ensin apteekkimme palaa. / 2. Leisten, muuan oppipoika, mennyt oli kellarisiin, / lyhdyttä tuo pitäin valon, rikkoi lain kuin myös tavan! / Kaatain nurin pensatorpön pariin eetterin ja tärpätin/aikaansaapi tyhmyyksissään räjähdysten kauhian." Loppu oli sitten näin: Nyt oon, niinkuin olen voinut Oulun palon kertonut, / ja kaikille ma olisin suonut ilot ennen kuin

nuo surut; / runoon ettei loukkaannuttais, sitä toivon, kiitos kun ei vahingoittais, / sillä sainhan runovimman - jos tuo nyt sitten rimmas.

Eikähän se nyt kyllä oikein rimmannut kummallakaan kielellä! Lundahlin runossa luetellaan mm. kaikki samat talonmestajat, jotka syksyisessä pakinnassani palautin mieleen. Runo painettiin ensimmäisen kerran 1884 ja sitä myytiin 25 pennillä eli hilikulla. Siitä otettiin myös toinen muutettu ja parannettu painos, jonka alkuperäisen otsikon jäljennös tässä. Molemmat painokset Barckin painosta. Minulla on siis runon lyijykynällä kirjoitettu kopio, mutta alkuperäistä arkkiveisua en ole nähnyt. Kenellä on? Täytyypä saada aikaa tutkia kirjastojen arkkikokoelmat.

Merikapteenin täydelliset etunimet olivat Lars Larssonson (Abrahamsson) eli siis Lars Larssonpojanpoika (Abrahaminpoika). Hän oli naimisissa kristiinan-kaupunkilaisen merikapteenintyttären Hilma Elisabet Samulinin kanssa. Heidän pojan poikansa merikapteeni koulutukseltaan hankinliikemies, toimitusjohtaja, isoisänsä ja tämän isoisän kaima Lars Lundahl, kuoli jokin aika sitten Helsingissä. Englund puhui kirjeessään "ukko Lundahlista", mikä itse asiassa tuntuu aika huvittavalta, kun ottaa huomioon, että merikapteeni Lundahl oli kuollessaan 65-vuotias. Frithiof Englund, jonka isä oli syntynyt

1847, oli kuitenkin toista sukupolvea ja hänelle Lundahlin kapteeni tietysti oli "farpruuri". Harmittavaa, ettei ole nuorempana ollut hoksinkia ruveta kyselemään Lundahlin riimittelyjen "perään", pyytämättä jäi kopio Englundienkin runosta.

Kun nyt arvattavasti en kymmeneen vuoteen kirjoita tästä pa-

Den 2:dra förändrade och förbättrade upplagan

"Eldsvådan i Uleåborg"

d. 3 Nov. 1882.

De af elden härjade, deras nann och minnesrunor skolan, uppräknade kort om godt, med litet humor, blifva skriftligt skildrade.

1. Elden började sin härjning hos aptekaren Nordfors, därför blef det föga bergning - medicin är ett kross Nordfors ligger blott på staven och de andra ge just Jjerfuda tank: tid dog göra stopp och apte-

lost, tulkkoon tähän merkityksi kiitokset tuon kerran palaneen Uuden Apteekin nykyiselle omistajalle Eino Snellmanille, joka syksyisen pakinnan jälkeen ilmoitti Panulle, että palanut puhelinlanka kyllä pantiin kuntoon ja että numerokin on "sama", silloin 14, nyt . . . 14.